

Fjärde roten, tomt 20

Kvarteret Värnamo

Sextonde roten 1637–57

Ö. Hamngatan 44 (östra sidan) och Kyrkogatan 48

Åttonde roten 1657–70

Jacob Swensson R16 4.20 vid Östra Hamnen, Kv Värnamo

1637–39: 4 mtl, 1640: 5 mtl *Herr Jacob Swensson R16* 1641: 7 mtl, 1642–43 6 mtl, 1644: 5 mtl

H. Maria Jacob Svenssons Enkia (el. Maria Jacobs) R16

1645, 1653: 2 mtl, 1648–51: 3 mtl, 1652: 1 mtl

7.2.1653: Sal Jacob Svenssons gård såld till Johan Ellers för 647 rdr. Huseköpspenning 20.16 d smt

Rådman Jacob Swensson

1637–44, *hustru Maria Jacob Svenssons änka* 1645–53

Handelsmannen Jacob Swensson utnämndes till rådman 1639. Den 10.4.1643 anklagade *handelsinspektör Nils Höök* rådsförvanten Jacob Swensson och *Bertil Larsson* för att ha svikit deras trohetsplikt mot Kungl. Maj:t och kronan genom att mot kronans tullordning ha köpt varor i Varberg. Sedan hade de fört dem till Kalvsund, som var en olaglig hamn. Där hade de upplagt dem i avsikt att därifrån utskeppa dem till Holland. Jacob Swensson och Bertil Larsson skyllde på att deras skuta mot deras vilja hade genom storm och oväder drivit till Kalvsund. Där hade bockskinnen även mot deras vilja upplagts. De hade ämnat sända dem till Göteborg för att användas i deras karduanberederi. Vad som blev över skulle de skeppa till Holland. Nils Höök hänvisade till den norske *visitören Michel Kock*, som hade sagt, att de ofta hade gjort sådant förr. Detta hade endast skett 1640 hävdade Jacob Swensson, som fick medhåll av *landsskrivare Claes Nilsson*.

I ett mål mot *Johan Börgesson* i Karlstad, som var uppe i Göteborgs kämnärsrätt den 18.8.1647, företrädde Jacob Swenssons änka *Maria Adriansdotter Bann* av sin bror *Adrian Adriansson Bann* (i en skuldtvist med systemen 1.7.1670 – Ba:2 – omtalad som borgmästare i Lidköping.) Johan Börgesson bekräftade, att han hemma i sitt hus i Karlstad hade förlikats med Marias avlidne man Jacob Swensson om vin, som denne hade levererat honom. Johan Börgesson skulle betala med 8 skeppund stångjärn.

Från hösten 1657 står Jacob Swenssons änka upptagen som bosatt på nordvästra hörnet mellan Korsgatan och Kyrkogatan (4.34, kv. Domprosten, se utförligare biografi där). 1669 ägde hon också ett hus i Haga. Dess läge beskrives 1668 av *Henning Henningssons* änka *Kerstin Pedersdotter*, som då bodde i Maria sal Jacob Svens gård ”nära Bengt Olufsson i Stigberget och byggmästaren”. (Kerstin ville sälja dricka för att försörja sitt faderlösa barn.) Den 22.2.1692 begärde Marias dotter *Bengta Jacobsdotter*, änka efter *Matthis Börgesson Högen* (6.12) ändskap i sterbhuset efter sin mor. Maria hade också sönerna *Sven Jacobsson Gamb* och *Adrian Jacobson*

Sal. Jacob Swenssons gård såldes för 647 rdr (huseköpspengar 7.2.1653 20 d 16 öre). till den från Hamburg inflyttade

handelsmannen Johan Elers (Ellers) R16 4.20 (senare efter 1658 5.20)

1647, 1650, 1652: 4 mtl, 1649, 1651: 5 mtl, 1653–55: 6 mtl, 1656–57v 1656: 24.16 1657: 13 (VIII), 1657h: 13, 1658 Flyttade till 5.24.

1647–58, död 1663

Han köpte också *Andries Seths* gård norr härom (se 4.21). I mantalslängderna finner man Johan Elers första gången åren 1643–46 i Tjugoförsta roten. Han var gift med *Ingrid Eilking*, dotter till Henrik Eilking d.ä. och således syster till rådmann *Henrik Eilking, Johan, Jöns, Kerstin* (gift *Sivert Volkqvart*) *Berendt och Håkan Eilking*.

Johan Elers var en driftig man, vilken liksom många andra av sina samtida handelsmän ägnade sig åt flera verksamheter. Redan 1650 trädde Johan Elers i spetsen för ett konsortium, som startade järnhantering på Dal. I maj och juni 1654 var han riksmötesombud. Han tillhörde tegelbruksarrendatorerna från 1658 (liksom senare hans änka och hans efterträdare i äktenskapet *Christian Nötel*). Från samma år arrenderade han också tillsammans med rådmännen *Anders Amundsson* och *Arwid Gudmundsson* slussen och kvarnen vid Nye Port. Han var redare och partsredare (bl.a. till S:t Johannes Baptista och S:t Johannes Evangelista) och ägde ensam skeppet ”Kung Salomo”, som under kriget med Danmark 1657 ställdes till kronans förfogande. Den 8.5.1657 blev han rådmann. Makarna Elers flyttade från denna tomt till Södra Hamngatan 29 (tomt 5.24, bakgård 4.113, kvarteret Frimuraren) till ett hus, som de köpt av *överste Peder Lillies* arvingar, troligen dennes mågar *Palombohm, Utter och Fägerskiöld*. (Se Maja Kjellin, kv. Frimuraren s. 110) Familjens fortsatta historia redovisas där. Så mycket kan dock sägas, att fortsättningen blev rätt tragisk: Johan Elers efterlämnade många omyndiga barn. Hans änka måste göra konkurs bl.a. på grund av de cautioner, som Johan Elers hade ingått för *befallningsmännen Ratke Seth* och *Gudmund Persson*. Sterbhuset måste också betala dryga böter till Tyska kyrkan för oförtullat trävirke, som det utfört. Johan Elers hade också dåligt redovisat för sina förmynderskap bl.a. för svågern Jöns och Berendt Eilking, för *Henrik Flygge, Paul Eriksson* (troligen son till *Erik Jacobsson* i Vänersborg). Efter konkursen gifte Ingrid Eilking sommaren 1672 om sig med sin tidigare bokhållare *stämpelmästaren Christian Nötel*.

Jacob Skönfelt R16 1637: 3 mtl

Gert von Hatten 1656: 24 1657v: 15 (VIII), 1657h: 15

Berendt Eilking

En hel del av Johan Elers sterbhus tillgångar överläts till svågern Berendt Eilking, som det framgår senare också denna tomt 4.20. Det är icke mycket känt om denne Berendt Eilking. Vid Göteborgs kämnärsrätt 26.3.1667 krävde Christian Nötel *skepparen Hans Mikaelsson* på 2 värjor, en käpp och en ”perspectist” (kikare?), som Berendt Eilking levererat honom att överföra från Holland – kanske var det där Berendt höll till, eftersom Göteborgs handlingar talar så litet om honom.

I ett brev, daterat den 7.1.1670, berättade Ingrid, sal. Johan Elers, att hon till sin broder herr Bernt Eilking hade sålt ett hus och tomt utanför staden för 900 rdr smt (EIIa:3). – Tydligen var det det huset det rörde sig om, när *Nils Eriksson* den 18.4.1670 framlade Berendt Eilking supplik angående att han hade uppsagt *Sven Mattsson Trädgårdsmästare* från den gård i stadens hagar, som Berendt Eilking hade köpt från Johan Elers sterbhus.

Nils Jacobsson inlade den 8.5 och 4.12.1671 Berendt Eilking's räkning, varuti han begärde 1 900 rdr, som utgjorde hans barnpenningar, utur de säkraste medlen i Johan Elers kvarlåtenskap. Christian Nötel föreslog på Johan Elers änkas vägnar en del av Johan Elers i staden utestående skuldfordringar.

I Sunndals härads dombok förekommer en uppgift 1672, att *borgmästaren i Karlstad Salomon Persson*, förmyndare för sal. *Bäfverfelts sterbhus* i Göteborg, hade pantat till Johan Elers, vars änka Ingrid hade överfört fordringen till brodern Berendt Eilking.

Den sista uppgift man har om Berendt Eilking är, att *hustru Catharina Tack* den 12.3.1684 krävde 21 d 46 öre av Berendt Eilking's arvingar rådmännen *Jacob Herwegh* och Henrik Eilking (ombudsman *Petter Sörman*) å den avlidnes vägnar.

Börta slaktares 1668

Nils Prütz, 1666–68

Torkel Esbjörnsson

Gustavi tomtöreslängder 1670–75, 1 tomt, 1676–8: 1½ tomt. Bakugnslängderna 1668–81

Den 6.9.1669 lagbjöd Torkel Esbjörnsson första gången två tomtar, som han köpt av ”Bernhard Eilking” (d.v.s. Berendt Eilking) för 500 rdr.

Torkil Esbjörnsson har först påträffats i källorna 1656, då han omtalas som tjänare till *Ollert Steinkampf*. (Se 5. Han var gift åtminstone två gånger 1) med en *Altje*, som nämnes som fadder hos *Cornelius van der Fliet* den 1.9.1672. Denne (bosatt 2.13) var öltappare (född 1634, burskap 11.6.1672, begr. 12.11.1680). Han kallas i bakugnslängderna *Cornelius Buur* men i krigskontributionslängden *Cornelius van der Fliedt*. Torkel Esbjörnssons hustru var syster till denne *Cornelius* och hennes fullständiga namn bör ha varit *Altje Willumsdotter van der Fliedt*. Detta antagande stödjer sig på följande: Den 31.10.1672 kom för rätten sal *Wilhelm Gijssens* efterleverska hustru *Peterska Jans* och hennes son och mågar *Cornelius van der Fliedt*, *Torkel Esbjörnsson*, *Johan Eisen* (4.4.1645 gift *Martie Wilmesen*), *Wilhelm Gerdtsen*, *Johan Gerdtsen*, *Berge Pehrsson* och *Lars Larsson*. Ärendet gällde infordrandet av 1 000 holländska gyllen stående hos hustru *Peterska Johans* brorson. Fullmakt skulle utställas till *Anselmus Hertzen*.

Till protokollet antecknades den 14.6.1686, att ”vi undertecknade såsom vittnen och ombudsman hade kallats av Torkel Esbjörnsson med dess samtliga svågterskap av saliga *Petterlie Jans sterbhus* att likvidera dem emellan en räkning över 680 gulden barnpenningar, som Herr Torkel Esbjörnsson i Holland upptagit, varföre deras sal moder och svärmoder i livstiden njutit Interesse men nu denna dato (5.8.1685) dem emellan fördelas (Undertecknas)

Torkel Esbjörnsson

Uppå min sal antecessor *Cornelius van der Fliets* barns vägnar”

Laurentz Ekelund (2.10.1681 gift *Regina Hacker*)

Willum Gertsson Erichii (tegel skrivaren, gift *Greta Wilhelmsdotter*)

Johan Gertsson (*Loos tegel slagare*). Också kallad ”Johan Pannebakare”. Bosatt 1.9. På hans vägnar *Catharina Willumsdotter*).

Rangela Willumsdotter (*Börge Persson*)

På *Håkan Bengtsson (saltmätares)* vägnar hans hustru *Elisabeth Willumsdotter* (begr. i Örgryte 22.4.1699) *Håkan Bengtsson* (bou 1704:168) var bosatt 1.14: änka Brita Hansdotter.

Lars Larsson

Ola Engelbrekts (Bör vara *saltmätaren Olof Engelbrektsson Buhr* bosatt 1.7 1688–1705. Arvdelning efter hans avlidna hustru gjordes den 3.8.1704. Arvingarna på hennes sida var: hustru Catharina Wilhelmsdotter, Elisabeth och hennes dotter Elisabeth (gift *Sven Olsson saltmätare*), Greta med sex barn, Altie med en son, Elin med sonen Johan Torkelsson, Elsa med två barn och Cornelius Buhr (Berg II:3–4, 251). Om Torkel Esbjörnssons svärfader i detta äktenskap vet man att det bland magistratens årshandlingar (EIIa:1a) finns en skrivelse med innehåll att ”Mauritz Preutz von der Beck” den 18.3.1652 till *Willem Gijsen van Vliedt* på vissa villkor överlät sin utanför staden Göteborg vid tegelbruket arrenderade mark. Som synes är stavningen av svärfaderns namn mycket växlande. I mantalslängderna finns Wilhelm Gijssen 1652–55 antecknad på landerierna. S A Wilhelmsson har i en artikel om Landeriet Burgården 24.10. 1963 angivit Jan de Bur (Buur, Buer) som den förste arrendatorn av Burgården åtminstone redan från 1625.

Johan de Buer omtalades så tidigt som 1627 som boende rote 17 som närmaste granne till Hans Neffendal (5.17). 1637–43 var han skriven på landerierna och 1645 i rote 6.

Den 22.9.1641 klagade *häradsfogden Johan Sigfridsson* över Johan de Buers *tjänare Mats Joensson*, som åtta dagar sedan våldsamt hade vid Gamla staden frångått häradsfogdens utskickade en ko, som hade frångått Mats Joenssons bror *Börge Joensson i Böö* för hans skuld till staden.

Johan de Buer avlöstes av sina arvingar 1646–52. 1653 betalade Willem Gijssen 127 d 16 öre smt i grundlega för Johan de Buurs land och står kvar som innehavare t.o.m. 1672, då han efterträddes av Abraham van Eijck. Det är troligt (men icke bevisat) att Willem Gijssens hustru Peterska (Petterlie) Jans var dotter till eller (möjligen änka efter) Johan de Buur. Resonemanget gör namnet Cornelius Buur förståligt.

Det finns en handling bevarad ”ang. utarv” från oktober 1676, där det omtalas (EIIa:5) att den i Hälsingborg bosatte *Johan Andersson Brunberg (el Brunberg)* hade ärvt sin moder Karin Marbo och syster och hade blivit skyldig staden utarvspengar 128 daler och 16 öre ”för vilka Torkel Esbjörnsson häftar”. Denne sade själv, att det rörde sig om en försträckning. Det framgår bl.a. av den i riksarkivet förvarade listan över Göteborgs mantal, hus och tomter 1676–77, att den gård på Vallgatan 1.68 (kv. Herrnhutare), som Johan Brunberg ärvt hade övertagits av Torkel Esbjörnssons svåger Johan Gertsson artillerihantlangare eller tegelskrivare, som tidvis överlät gården till sin son *skomakaren Johan Johansson Loos*.

2) Torkel Esbjörnsson gifte sig andra gången (efter febr. 1675 men före 1683) med handelsmannen i Vänersborg *Anders (Larsson) Barcks* änka *Christina Söfringsdotter*, som var dotter till den välbekante Göteborgsköpmannen *Söfring Nilsson*. Anders Barck var begravd före den 3.2.1675, då man utsåg värderingsmän till sterbhuset.

Torkel Esbjörnsson begravdes i domkyrkoförsamlingen den 14.10.1694 efter 4 veckors bisättning. Utom detta ”hus och tomt vid östra hamnen med bakgård till Kyrkogatan” ägde Torkel Arvidsson ett hus i andra roten (2.3).

Christina Söfringsdotter var gift ytterligare två gånger: först med *Leonhard Horn*, (begr. efter 6 veckors bisättning 5.10.1689, bou 1690). Leonhard Horn, som den 10.5.1675 på svågern *Sveno Areels* begäran fick bördsbrev, var son till *orgelbyggaren och källarägaren Hans Horn* och *Maria Hansdotter Ratt*, bosatta vid hörnet av Drottninggatan och västra lilla hamnen (4.52, kv.

Sparbanken). Det förefaller som om Lennart Horn fortsatte i faderns källarrörelse, biträdd av sin hustru Christina. I varje fall berättas det att *A W Arens*, *Otto Jansson* och *Petter Månsson Billman*, när de under fjorton dagars tid utredde de tvistiga räkningarna mellan *Anders Bengtsson Hising* och hans svåger *postmästaren i Borås Johan Hansson*, intog sin förtäring hos sal. Lennart Horns änka (EIIa:7, mars 1691).

Umgänget med svågarna rådmän *Sveno Areel* (g *Maria Horn*), *Hans Vogt* (g. *Catharina Horn*), *Ephraim Habicht* (g. *Ragnhild Horn*) och barberaren *Herman Horn* (född 29.12.1650, begr. 5.2.1698) var absolut icke friktionsfritt. Christina Söfringsdotter anklagades den 11.8.1691, då hon redan var omgift med *schoutbynachten Isac Heirman* (död i i Frankrike, begr. 17.4.1692) för att ha brutit upp sigillet på svärmodern Horns förseglade hus och lagt sängkläderna på golvet. De hade blivit fuktiga och ruttna, så att de brann av hetta. Man kunde med händerna ta stora stycken av dem med varet, fjädern och allt. – Genom ett långt domslut löstes den 14.12.1691 tvisten mellan Christina Söfringsdotter och sal Leonhard Horns övriga arvingar.

Den 15.2.1715 omtalas i kämnärsrätten hustru Anna Barcks svärmoders stora opasslighet. Den 18.3. samma år berättas svärmodern nyligen vara avliden. Christina Söfringsdotters stolrum i domkyrkan övertogs den 31.3.1715 av herr Jacob Bornanders hustru Brita Greiff. Bouppteckning efter Christina Söfringsdotter företogs 20.4.1716. Många samsyskon och sammanbragta barn fanns i hemmet:

Torkel Esbjörnssons söner.

1. *Johan Borgvall* Handlande. Han nämnes icke i bouppteckningen efter Christina Söfringsdotter som hennes son Hade han varit det hade han säkert varit för ung för att den 3.5.1695 gifta sig med *Anna Matzen*. Hon var född 1669, levde 1696, dotter till *handlanden David Matzen*, död 1692. Deras dotter var 1743 gift med en klockare i Kalmar. Får man göra en djärv gissning tänkte han först ta efternamnet Burvall efter moderns släkt men fann Borgvall lämpligare.

Det omtalas i rätten den 5.3.1696, att handelsmannen Johan Torkelsson hade hyrt hustru Bengta Matthis Börgessons gård på två år (se 6.12, kv. Kronobagaren).

Årshandlingarna den 20.3.1711 innehåller uppgiften, att rotemästaren Johan Torkelsson skulle ha uppburit en stor del av Kungl. Maj:ts räntor utan att i vederbörlig ordning lämna dem ifrån sig.

2. *Jacob Torkelsson Borgvall*, som var död 1717. Han sökte 1714 mäklarebefattningen i Göteborg men magistraten utsåg i stället Petter von Egmont och Daniel Crocat. Det påtalades i magistratens registratur den 1.10.1714, att Jacob Borgvall ”utan resolution, fullmakt eller instruktion och alltså av självtagen myndighet understått sig, att bruka mäklari till utnämndas intrång och prejudice i deras ämbetsförrättning och näring med främmande farkosters och skeppares klargörande på Stora Sjötullskontoret.” Han var död före mars 1719 (se nedan).

3 *Andreas Torkelsson Borgvall*. Han var född i Göteborg 1683 och avled 11.3.1719 som kyrkoherde i Tanum sedan 1710. Gift 1/ med en dotter till företrädaren *Jesper Pinck*; 2/ med *biskop Wallerii* dotter *Brita*.

Andreas och Jacob anges i bouppteckningen vara söner till Christina Söfringsdotter. Johan Borgvall stammade från Torkels tidigare äktenskap.

Christina Söfringsdotters barn med Anders Barck var:

1) *Elisabeth Barck*, död 1687, gift med *Bengt Valentinsson*

- 2) *Nils Barck*, död före modern
- 3) *Auditören Lars Barck*
- 4) *Handelsmannen och redaren Söfring Barck* (se nedan)
- 5) *Tullskrivaren Anders Barck*
- 6) *Elsa Barck*, gift *Anders Ekman*, död före modern
- 7) *Ingrid Barck*, gift, död före modern

Söfring Barck upptages som bosatt 4.20 hos modern Christina Söfringsdotter 1710–13. 1714–15 omtalas där i stället hans änka. Gårdens byggnadsvärde anges 1715 till 1 320 d smt.

I årshandlingarna för 26.8.1707 (EIIa:19) omtalas redaren Söfring Barck och hans fullmäktig *Niclas Bergman*, som begärde få köpa *Jöns Linds* skeppsparter i skeppet Immanuel. Enligt samma handlingar för 6.2 1711 fordrade doktor *Gerhard von Öltken* handelsman Söfring Barck på vad denne hade blivit skyldig von Öltkens företrädare i äktenskapet *sal. Johan Valck. F.d. borgaren i Norrköping Zachris Zachrisson* omtalas. I justitieprotokollet för okt. 1714 (sid. 104) ger framlidne handelsman Söfring Barcks änka Anna förklaring på *tullnären Hans Krafts* fordran. Den 15.2.1715 krävdes hon av *byggmästare Jacob Prunck*. Den 24.11.1715 ansökte engelske *handelsmannen William Piersson* om ett parti tobaksblad, som nedsatts i staden för *sal Söfring Barcks* räkning.

Det finns i slutet av Göteborgs magistrats registratur 1715 diverse brev angående Söfring Barcks sterbhus. Den 24.11.1715 uppges inventeringen icke vara klar. Handelsböcker skulle enligt uppgift saknas, ”vilket synes otroligt, ty den *sal. mannen* har från förre tiderne idkat en tämligen vacker handel, särdeles på Engeland och hans hållna köpmansböcker hava före detta i stadens kämnärsrätt vid deraf förefallen tvist varit procuderade”. *Madame Gundborg Fredriksdotter Theel*, boende i Stockholm, hade 1715 fullmäktigen *guvernementsauditören Isaac Cock*, som talar om sin svärfader herr Theel och ett kravmål mot Söfring Barcks sterbhus säger, att man ”tager efter skuggan och släpper kroppen”. *Madame Theel* Stockholm, ägde enligt skrivelse 13.2.1716 (EIIa:28) fordran i *sal. Söfring Barcks* sterbhus dels för begravningskostnader, dels för protesterade växlar m.m. Största delen av sterbhusets egendom var bortauktionerad *Johan von Minden* och Söfring Barcks änka möttes den 22.11.1717 i ett inkvarteringsmål. Von Minden förklarade att han inte angående gården hade haft med andra att göra än med henne

Eftersom hon bebodde hus och gård i staden var hon skyldig att svara för alla de onera sådant förde med sig. Av hennes medarvingar bodde den ena i Varberg och den andra i Tanum i Tanums härad i Bohus län. *Andreas Barcks* efterträdare som *kyrkoherde i Tanum P. Elfström* skrev den 17.3.1719, att *Andreas Borgvalls* yttersta vilja var, att ingen träta borde komma mellan hans änka och hennes svägerska. Därför skulle svägerskan (säkerligen *Anna Theel*) få övertaga all *Andreas Borgvalls* egendom i Göteborg även den avlidne brodern *Jacobs* del hel och hållen med hus, gård och grund. Söfring Barcks änka *Anna Theel* (död 12.4.1777) gifte om sig med

handelsmannen Erik Christoffersson

som för 2.150 daler övertog fastigheten vid östra hamnen. Han var son till den i Bogesund födde handelsmannen *Christopher Christophersson (Sundelius)* och *Johanna Schröder* bosatta tomt 5.20, kv. Frimuraren. Modern fortsatte efter faderns död 1694 oförtrutet handelsrörelsen, som bl.a. omfattade järnexport. Sonen Erik bodde hos modern ännu 1720.

En Erich Christophersson – eventuellt denne handelsman – sökte 23.12.1755 rådmansbefattningen efter Olbers död. Han var född i Göteborg och hade tillbringat fyra år vid akademierna i Rostock och Uppsala. Han hade blivit antagen till extra ordinarie kanslist med början av 1750 vid kommerskollegiet. Under de fyra år han hade tjänstgjort där användes han också till protokollskrivning och de till advokatfiskalernas departement hörande göromålen och expeditionerna: 1753 hade han erhållit tillstånd att auskultera vid Göta hovrätt, där han stannade i tre år.

I ett brev till magistraten (16.4.1760) förklarade Erik Christophersson, att han hade varit borgare i mer än femtio års tid och till staden riktigt erlagt alla borgerliga onera ”oaktat han uti åtskillige år ingen borgerlig näring idkat”. I ett nytt brev den 6.11.1761 klagade han över att han redan föregående år hade uppsagt sitt burskap för att på ålderdomen erhålla någon lindring i utlagorna men dessa var lika stora som förut. Ändock lär han merendels kunna räknas för den äldste borgaren i Göteborg. Han skattlades till 80 d smt.

Handelsman Erik Christoffersson var död 1772. Tomtöret betalades 1775 av hans änka. Han efterlämnade enligt bouppteckningen 3.7.1777 785 rdr specie, därav hus och gård vid Östra hamnen mellan Christian Arfvidssons trähus med en bakgård till Kyrkogatan, värt 7 000 d 32 öre smt. Gården inropades på auktion den 31.7.1777 för 1 499 rdr 32 sk. av *fru Brigitta Sahlgren* (utropssumman var 1 166 rdr 27 rdr specie). Den kallas 1785–87 *Christian Arfvidssons* hus.

Enligt bouppteckning den 23.1.1790 efter *handelsman Matthias Craig* (burskap 21.12.1787, död barnlös 28.11.1789) efterlämnade han hus och tomt nummer 20, fjärde roten, på Östra Hamngatan mellan kommerserådet Christian Arfvidssons tomter, värderat till 2 000 rdr specie.

Tomtöreslängden 1800 anger att halva huset ägdes av borgaren Craigs änkas kreditorer. Den andra halvan ägdes av *handelsman P L Bergströms* fordringsägare.

Den 23.1.1800 utropades enligt auktionskammarens protokoll handelsmannen P L Bergströms till borgenärerna avstådda halva hus och gård vid östra hamnen i fjärde roten, bestående av trenne rum, kök och salubod i undra våningen, källare, skafferi, undertrappan i våningen, vinden över hela huset och en korsvirkesbrädbod samt stall för en häst uppe i gården.

Ägaren av 4.21 *bagaremästare Peter Björkfeldt* inropade på auktion den 29.3.1802 4.20, men sålde denna sin östligaste gård redan före den 27.1.1803, då fastigheten värderades inför brandförsäkring (se nedan). Gården ägdes då av *handlanden Carl Johan Törngren* som uppbjudit den 20.6.1803. Törngren hade erhållit burskap 26.6.1794 och uppsagt det 14.1.1720. Han avled ogift 8.4.1824. Han ägde då grundmurat tvåvånings stenhus med tomt nummer 20 i fjärde roten vid Östra Hamngatan, värt 5 000 rdr Banco, vilket för 3 000 rdr överläts till *handlanden Johan Hallström* (uppbud 21.8.1826).

Ny ägare uppbjöd gården 26.1.1846.

Den 27.1.1803 brandvärderades handelsmannen Johan Fredrik Törngrens vid Östra Hamnen under nummer 20 i fjärde roten:

”Tomten håller i längden 49 alnar, i bredden 17 alnar och avståndet från HamnCanalen utgör 17 alnar. Under huset är en välvd källare med järndörr för nergången åt gatan.

Åbyggnaden: Ett grundmurat stenhus 11 1/2 alnar högt, 40 1/2 alnar långt och 17 alnar bred med flygelbyggnad åt gården 10 alnar bred och 24 alnar lång uppbyggd 1792 med tvenne utgångar åt Hamnen. Murarnas tjocklek är i nedra våningen 22 tum och i övra 18 tum samt skiljomurar 10

Stommen av Huset med skorstenar och spisar samt bakugn utgöres af 180.000 murstenar à 12 rdr 1000 2.160

Takpannorna 5000 st à 20 rdr 1000 100

Arbetslön med kalk 1.200

800 Läktar 105

Bjelklagen med Bjelkankare 150

Windsgolvet, 36 tolfte à 1 rdr (för) 45

Arbetslön för allt arbete med timmer 341

Porten med beslag 12

2 par stännade (?) Förstugudörr 19

1 dörr till öfra Trappan 7

2ne uppgångstrappor 100

Öfra våningen

Uti 5 rum och tvenne förstugor anses golven till 50

Panelering 50

1 Gipstak 20

4 duktak 40

13 fenster, 3 alnar 22 tum höga, 1 aln 20 tum

breda à 10 rdr 130

10 dörrar, halvfranska med låsar och beslag à 9 rdr 90

3 kakelugnar af Porcellain och en pottkakelugn 99

2 rum med 52 alnar stämmad fotpanelering à 2 rdr alnen 104

3 Rum med Postament och taklister à 15 rdr 45

På gården

En korsvirkesbod klädd med bräder och

läkt med tegelpannor samt underlagt

brädlock 9 alnar hög, 6 alnar bred och 17 alnar lång. 33.16

64 alnar Takrännor à 12 rdr 27.12

Hela värdet utan välvda källaren och grunden, som icke innefattas inom värderingen utföres till 5508.”